

ENDÜSTRİ - İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ KURULTAYI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına Bursa Şube sekreteryahında düzenlenen VIII. Endüstri İşletme Mühendisliği Kurultayı, 2-3 Aralık 2011 tarihlerinde Bursa'da Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi Oditoryumu'nda gerçekleştirildi.

Kurultayda; Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu tarafından sunulan “Planlamaya Genel Bakış” başlıklı bir açılış oturumu ile “Kurumsal Kaynak Planlama”, “Üretim Planlama”, “İş ve Süreç Planlama” ve “Stratejik Planlama” konulu dört uzmanlık oturumu gerçekleştirildi. Uzmanlık oturumlarının yanı sıra Murat İhlamur'un mesleki yaşamıyla ilgili paylaşımında bulunduğu meslek yaşam öyküleri oturumu ve ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Çağlar Güven'in konuşmacı olduğu “Endüstri Mühendisleri Ne Yaparlar, Ne Yapmalılar” başlıklı özel oturum gerçekleştirildi.

Endüstri İşletme Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu (EİM MEDAK) Başkanı Emrah Aydemir tarafından EİM MEDAK çalışmalarıyla ilgili bir sunum yapıldı. Ankara, Denizli, İzmir ve Kocaeli şubelerinin Endüstri-İşletme Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonları tarafından gerçekleştirilen “Kamuda EİM İstihdamı ve Sorunları”, “KOBİ'lerin Gelişiminde EİM'lerin Rolü ve Yetkinliği”, “EİM'lerin Yeni Yetki Alanları ve Ergonomi” ile “Özel Sektörde EİM'lerin İstihdamı ve Sorunları” konulu çalıştayların sonuçları sunuldu.

16 kurum ve kuruluş tarafından desteklenen Kurultaya, 420'si endüstri

mühendisliği bölümü öğrencisi olmak üzere toplam 884 kişi katıldı.

Kurultayın açılış konuşmaları Makina Mühendisleri Odası (MMO) Bursa Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Mart ve MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar tarafından yapıldı.

“KURULTAYDA ENDÜSTRİ VE İŞLETME MÜHENDİSLERİNİN DENEYİMLERİNİ PAYLAŞACAGIZ”

Kurultay açılışında konuşan MMO Bursa Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Mart, Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi (BAOB) hakkında bilgi verdi. Bin 500 metrekarelik bir alan üzerinde faaliyet gösteren, Bursa Şube'nin yanı sıra 27 akademik meslek odasının bulunduğu BAOB Yerleşkesi'nin 35 bin metrekare inşaat alanına sahip olduğunu söyledi. Mart, BAOB Oditoryumu olarak adlandırdıkları kurultay salonunun ise yeni tamamlandığını belirtti. İlk 1997'de İzmir'de gerçekleştirilen EİM Kurultayının 1999'da Ankara'da, 2001'de Kocaeli'nde, 2003'te Denizli'de, 2005'te Zonguldak'ta, 2007'de Bursa'da, yedincisinin ise 2009'da Kocaeli'nde

gerçekleştirildiğini anımsattı. İkinci kez Bursa'da düzenlenen VIII. Endüstri-İşletme Mühendisliği Kurultayı'nın ana temasının “Planlama Süreçlerinde Endüstri-İşletme Mühendislerinin Rolü” olarak belirlendiğini kaydeden Mart, şu bilgileri verdi: “Kurultay sürecinde bugün ve yarın burada, üniversite, kamu ve özel sektörde görev yapan endüstri ve işletme mühendislerinin çalışma yaşamlarında kazandıkları deneyimleri paylaşacağız. Endüstri ve işletme mühendislerinin eğitim, altyapı, gelişim, istihdam, örgütlenme koşullarını değerlendireceğiz. Endüstri ve işletme mühendislerinin etkin ve yaygın çalışmalar sürdürebilmesi için mevcut durum değerlendirilecek, arzu edilen gelecek ekseninde çalışma alanlarını geliştirmek için var olan sorunları irdeleyeceğiz. Gereksinimleri belirleyeceğiz, yeni açılımlar oluşturacağız. Endüstri ve işletme mühendislerinin, dünyanın ve ülkemizin değişen koşullarındaki mesleki konumunu, yeni teknolojilere uyumunu ve geleceklerini değerlendireceğiz, gelecekte endüstri ve işletme mühendislerinin alacağı rolleri tartışacağız. İki gün sürecek Kurultayımızda tüm bunları 10

oturumda 22 değerli konuşmacıyla paylaşacağız, tartışacağız, değerlendireceğiz.”

“MESLEKTAŞLARIMIZIN DESTEĞİNİ BEKLİYORUZ”

Kurultayın açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ise 57 yıllık tarihi bulunan Oda'nın üye sayısının 82 bine ulaştığını, Oda'ya kayıtlı ikinci büyük meslek disiplini olan endüstri ve işletme mühendislerinin sayısının 5 bin 946 olduğunu belirtti. Sekizincisini düzenledikleri endüstri ve işletme mühendisliğine yönelik etkinliklere son yıllarda üç etkinlik daha eklediklerini kaydeden Çakar, bunlardan ikisinin geçen çalışma döneminde düzenledikleri 6 Sigma Yalın Konferansları ve Endüstri Mühendisliği Bahar Konferansları ile bu çalışma döneminde iki ay önce düzenledikleri Endüstri Mühendisliği Yazılımları ve Uygulamaları Kongresi ve Sergisi olduğunu söyledi. Bu etkinliklerden süzülen görüşlerin Oda'nın endüstri ve işletme mühendisliklerine yönelik çalışma programlarının şekillenmesinde önemli bir rolü bulunduğunu vurgulayan Çakar, ayrıca Oda'nın her çalışma döneminde düzenlediği makine tasarımı, işçi sağlığı ve iş güvenliği, sanayi sektörleri, bakım teknolojileri, enerji verimliliği konularındaki ulusal ölçekli kongre, kurultay ve sempozyum

etkinliklerinin önemli bir bölümünün endüstri ve işletme mühendisliği uygulama alanlarıyla doğrudan ilintili olduğunu ifade etti. Etkinliklerde verimlilik, AR-GE, tasarım, planlama, inovasyon, teknoloji, mühendislik gibi konuların irdelendiğini ve genç meslektaşlarının mesleki ve sosyal gelişimine önemli katkılar sunulduğunu savundu.

Eğitim Faaliyetlerine Destek Çağrısı

Çakar, önceki kurultaylarda üzerinde en çok durulan konunun başında endüstri ve işletme mühendislerinin yetki ve sorumluluklarını ve serbest meslek uygulamalarını belirleyen yasal düzenlemelerin bulunmamasının ve bu alanda meslek içi eğitim ve belgelendirme programlarının yetersizliğinin geldiğine dikkat çekerek, şöyle konuştu: “Bu konuda Odamızca sonuç alıcı çalışmalar yürütülmüş, Stratejik Planlama ve Yatırım Hizmetleri Yönetimi üzerine iki ayrı yönetmelik 2008 yılı başında Resmi Gazete'de yayımlatılarak yürürlüğe sokulmuştur. Yine Odamızın enerji verimliliği mevzuatına yönelik yürüttüğü ısrarlı çalışmalar sonucunda, endüstri ve işletme mühendisleri de endüstriyel işletmelerde enerji yöneticisi olma olanağına kavuşmuştur. Kısaca, endüstri ve işletme mühendislerinin yetki alanlarının tanımlanmasında önemli adımlar atılmaktadır. Bu kapsamda, Meslek İçi Eğitim Merkezlerimizde stratejik

planlama, yatırım hizmetleri yönetimi, sanayi enerji yöneticisi, iş kazaları ve makine değerlendirme birikmişlik eğitim ve belgelendirmesi yapılmaktadır. Şubelerimiz aracılığıyla da kalite sağlama sistemleri, çevre güvenliği, istatistiksel süreç kontrolü, kalite planlaması, iç denetçi, 6 sigma, satın alma yönetimi, stok yönetimi, üretim kaynak planlaması, iş etüdü, yalın üretim, ergonomi, işçi sağlığı ve güvenliği seminerleri düzenlenmektedir. Yeri gelmişken, meslek içi eğitim faaliyetlerimizde öğretim üyelerimiz ve konusunda yetkin meslektaşlarımızın desteğini beklediğimizi burada özellikle belirtmek istiyorum. Endüstri ve işletme mühendislerine yönelik yayın çalışmalarımız da artırılarak sürdürülmektedir. 1989 yılından beri üç aylık periyotla yayımlanan ve TÜBİTAK tarafından 'A Tipi Yayın' olarak kabul edilen Endüstri Mühendisliği dergimize ek olarak çıkardığımız EİM Bülteni de dört yıldır düzenli olarak yayımlanmaktadır.”

MDK'lar Oda'nın Yapı Taşları

Bu çalışmaların Endüstri ve İşletme Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu (EİM MEDAK) ve şubelerdeki Meslek Dalı Komisyonları (MDK) aracılığıyla yürütüldüğünü kaydeden Ali Ekber Çakar, Meslek Dalı Komisyonlarının Oda'da Endüstri ve İşletme Mühendisliği örgütlenmesinin yapı taşları olduğunu vurgulayarak şöyle konuştu: “Bu komisyonlarda görev alan üyeler, şubelerimizde tüm endüstri ve işletme mühendislerinin katılımıyla yapılan seçimlerle belirlenmektedir. Meslek Dalı Komisyonu, Oda içerisinde bir anlamda özerk bir statüde çalışabilmektedir. Endüstri mühendisliği yetki alanlarının genişletilmesi, mesleki ve toplumsal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, çalışma alanlarında karşılaşılan sorunların aşılmasına yönelik çalışmaların başarıya ulaşması, büyük çoğunluğu örgütsüz olan endüstri ve

işletme mühendislerinin Meslek Dalı Komisyonu çalışmalarına destek vermesinden, verdiğiniz desteği artırmanızdan, örgütsel yapımızın güçlendirilmesinden geçmektedir. Bilgi birikiminizi Odamızla paylaşmanızı, Oda çalışma gruplarında, komisyonlarda görev almanızı istiyoruz. Henüz Odamıza üye olmamış meslektaşlarımızı Oda çalışmalarına yönlendirmenizi bekliyoruz. Biz Oda Yönetim Kurulu olarak bu alanda yürütülecek çalışmalara bütün olanaklarımızla destek vermeye hazırız.”

“Sanayi Altyapımız Neredeyse Dağıtıldı”

Mühendisleri ve meslek uygulama alanlarını derinden etkileyen dünya çapında bir ekonomik bunalımın varlığına dikkat çeken Oda Başkanı Ali Ekber Çakar, bu bunalımın kapitalizme özgü yapısal sorunlar ve neoliberal politikaların bir sonucu olduğuna vurgu yaptı. Gerçekte neoliberal serbest pazar ekonomisinin iflas ettiğini savunan Çakar, ekonominin krizle birlikte dünya genelinde 2. Dünya Paylaşım Savaşı'ndan sonra ilk kez küçüldüğünü işaret etti. Küçülme ve durgunluğun dünyayı sardığını ve ülkelerin iflas eder duruma geldiğini belirten Çakar, “Son ekonomik bunalımın nedenlerinden biri olan finansal hareket yoğunluğu ekonomimizi de kemirmektedir. Zira kaynaklarımız ağırlıklı olarak hizmet ve finans sektörlerine aktarılmış, özelleştirmeler ve yatırımsızlık ile sanayi altyapımız neredeyse dağıtılmıştır. Sanayide üretimin teşvik edilmemesi sonucunda özellikle ara malı ve yatırım malı üreten sektörler taşeronlaşmaya yönelmiş, ülke sanayisi ithalata bağımlı fason bir yapıya büründürülmüştür. Sürekli artan ithalat giderleri, yüksek cari açık ve yüksek dış borçla ekonomimizin küresel gelişmelere bağımlılığı daha da artmış, sürekli kriz tehdidi altında kırılğan bir yapı oluşmuştur. Üretim ve yatırımı dışlayan, para, finans, rant ve sıcak para hareketlerine bağımlı kılınan

ekonomi ve sanayi politikaları istihdamı dışlayan bir büyüme illüzyonuna dayandırılmış, ara malı üretimi azalmış, yatırım malları üretimi neredeyse rafa kaldırılmıştır” şeklinde konuştu.

“Eğitimin Kalitesi Düşürülüyor”

Bu genel durumun mühendislik sanayilerini ve meslektaşlarını derinden etkilediğini, artan işsizlik baskısıyla daha düşük ücretler ve daha kötü çalışma koşullarıyla karşı karşıya kaldığını kaydeden Ali Ekber Çakar, meslektaşlarının sanayi ve hizmet iş kollarında sağlayacağı faydanın hâlâ yeterince anlaşılmadığını belirtti. Kamudaki endüstri ve işletme mühendisi istihdamının yetersizliğine dikkat çeken Çakar, “Çalışma alanlarımız içinde yer alan stratejik planlama, fizibilite etütleri, kapasite raporlarının hazırlanması, tesis planlama, proje yönetimi, iş gücü planlama, yönetim sistemleri, verimlilik çalışmaları gibi alanlara farklı meslek disiplinleri ikame ettirilmektedir. Ayrıca eğitim, istihdam, eğitilmiş iş gücü ihtiyacı dengesi göz ardı edilmektedir. Herhangi bir ihtiyaç planlaması yapılmaksızın, binası, öğretim üyesi dahi olmayan üniversitelerde Endüstri Mühendisliği bölümleri açılmakta, kontenjanların dolmamasına ve artan işsizliğe rağmen karma 'uzaktan eğitim' yöntemleriyle eğitimin kalitesi daha da düşürülmektedir. Her şeye karşın, geleceğimizi ellerimize almak ve öz kaynaklara dayalı bir toplumsal kalkınma olanaklıdır. Söz konusu olumsuz gidişin nedeni olan dışa bağımlı politikalar terk edilmeli; emperyalist güçlerin dayattıkları programlar reddedilmelidir. Serbestleştirme, özelleştirme uygulamalarından vazgeçilmeli, ithalat politikaları gözden geçirilmeli, yerli yatırımcı özendirilmeli ve korunmalı, mühendislik sanayileri ve katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlara yatırımlar yapılmalı, devletin ekonomideki yönlendiriciliği

artırılmalı ve net bir planlama-kalkınma yönelimi benimsenmelidir. Böylesi politikaları sömürü odaklarından bağımsız bir şekilde oluşturduğumuz durumda, ülkemizin düze çıkışının gerçekleşeceğine ve ülkemiz ve insanımızın gönencinin tesis edilebileceğine inanıyoruz” dedi.

“KALKINMA PLANLARI GEREKLİ”

Kurultayın, “Planlama Süreçlerinde Endüstri-İşletme Mühendislerinin Rolü” başlıklı ana temasına ışık tutması amacıyla Prof. Dr. Hayri

Kozanoğlu tarafından “Planlamaya Genel Bakış” başlıklı açılış oturumu düzenlendi.

Dünyada ve Türkiye'de planlamanın tarihsel gelişimini, planlı ekonominin yarattığı faydaları, planlamaya ve planlı ekonomiye karşı geliştirilen süreçlerin dünyada ve Türkiye'de neden olduğu olumsuzlukları anlatan Kozanoğlu, özellikle uzun vadeli kalkınma planlarının gerekliliğini vurguladı. Türkiye'de hâlâ yürürlükte bulunan 9. Kalkınma Planı'nın kendi içinde çelişkiler barındırdığını, ayrıca yapılmış olmak için yapılması nedeniyle uygulanmadığını belirtti. Kozanoğlu, uzun vadeli planların kendi içinde barındırması gereken kalkınma stratejilerine sahip olmaması nedeniyle planlardan bir planlı ekonomi yaratmanın mümkün olmadığını vurguladı.

BELEDİYE BAŞKANLARI STRATEJİK PLANLAMAYI TARTIŞTI

Kurultayın ilk günü “Yerel Yönetimlerde Stratejik Planlama” başlıklı bir oturum düzenlendi. Başkanlığını MMO Bursa Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Mart’ın yaptığı oturuma; Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık, Bornova Belediye Başkanı Prof. Dr. Kamil Okyay Sındır, Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey ile Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Aziz Konukman konuşmacı olarak katıldı.

Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık, stratejik planın; katılımcılık, demokratiklik, açıklık ve bunlara bağlı olarak geleceği kestirme ve

bilgi mülkiyeti özelliklerinin olduğuna dikkat çekerek, bilgi mülkiyetinin tekelleştiğini, katılımcılığın ise karikatür düzeyinde olduğunu savundu.

Stratejik plan hazırlama sürecinde 800 sivil toplum örgütüne çağrı yaptıklarını ve bunların 144’ünün toplantılara katıldığını belirten Tanık “Önemli olan toplumun gelecek hayallerini planlamaktır. IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların kendi alacaklarını sağlama almak adına telkinlerinden oluşan denetleme mekanizmaları olan stratejik planlar zorlamadır” diye konuştu. Büyükşehir ve ilçe belediyelerini kıyaslayan Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık, şunları söyledi: “Büyükşehir sayısı 16’dan 30’a çıkacak. Biz büyükşehir ilçe belediyeleri, diğerlerine göre yüzde 30 belediyeyiz. Çünkü planlama ve denetim tasdik yetkisi Büyükşehirde devredilmiştir.”

Endüstri Mühendislerine Teşekkür

Bornova Belediye Başkanı Prof. Dr. Kamil Okyay Sındır ise yerel yönetici olarak planlamanın önemini bildiklerini kaydetti. Bornova

Belediyesi’nin sıkıntılarını gündeme getiren Sındır, 420 bin nüfusu olan ilçede İzmir’in sanayisinin yanı sıra Ege ve Yaşar Üniversitesi’nin bulunduğunu ifade ederek, 160 milyon liralık bir bütçeyi borçsuz yönettiklerini söyledi. Planlamanın, geleceği bugünden görmek anlamına geldiğini ve risk taşıdığını dile getiren Başkan Sındır, tahminlerin sağlıklı ve gerçekçi verilere dayandırılması gerektiğini bildirdi. Belediye bünyesinde Endüstri Mühendisi istihdamının stratejik planlarını hazırlarken ne denli faydalı olduğunu belirten Sındır, plan hazırlık sürecindeki destekleri için endüstri mühendislerine teşekkür etti.

Stratejik Plan Çok Önemli

Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey ise yerleşen dünyada stratejik planlamanın çok önemli olduğunu vurguladı ve stratejik yönetimi, “Bugünü analiz edip yarını tasarlamaya ve gerçekleştirmeye yardım eden bir bakış açısı, bir düşünme yöntemi” olarak tanımladı. Kamuda stratejik planlama ve uygulamasının mali disiplin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere uygun dağıtılarak etkin kullanımının ve hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesi açısından önem taşıdığını savunan Bozbey, şöyle konuştu: “Dünyada yaygınlaşan birlikte yönetim anlayışı ile yerel yönetimlerin yeni stratejiler oluşturması zorunlu hale gelmiştir. Nilüfer Belediyesi bu

anlayışla katılımcı bütçe uygulaması ve mahalle komiteleri projesini hayata geçirmiştir. İçişleri Bakanlığı’nın yürüttüğü Türkiye’de Yerel Yönetim Reformu’na Destek Projesi’nde de bu çalışmalar iyi uygulama olarak örnek gösterilmiştir.” Başkan Bozbey, müfettişlerin sürekli misafir olduğu belediyelerden biri olduklarını da sözlerine ekledi.

Washington Uzlaşması/Dayatması

Prof. Dr. Aziz Konukman stratejik planını, küresel sermayenin aktörleri olan IMF ve Dünya Bankası’nın verdikleri kredileri geri alabilmeye yönelik bir dayatma olduğunu savundu. Konukman, 1990’da küresel sermayenin krize girmesiyle birlikte Washington, IMF ve Dünya Bankası’nın “Washington Uzlaşması” da denilen özelleştirme, mali disiplin ve kuralsızlaştırma kararı aldığı anımsattı. Dayatmalarla kavramların içeriğini boşaltmada IMF ve Dünya Bankası’nın çok usta olduğunu vurgulayan Konukman, “Yolsuzlukla mücadele adı altında çevre ülkelerine verilen kredilerin geri dönüşünü garantilemeye çalışıyorlar. Yoksullukla mücadele adı altında ise bozulan gelir dağılımı nedeniyle varlıklı kesimin riskini azaltmaya çalışıyorlar. Yönetişim adı altında ise hükümet bürokratlarını devre dışı bırakarak kurullar aracılığıyla ülkeleri yönetiyorlar. Bu kurullarda ise sermaye temsilcileri yer alıyor” diye konuştu. ■

